

PROFILOVÁ MATURITNÍ ZKOUŠKA 2024/2025 – kritéria hodnocení

PÍSEMNÁ PRÁCE Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

Specifikace zkoušky – základní přehled	
Čas	120 minut
Rozsah	Minimálně 250 slov
Zkušební dokumentace	Tiskopis s hlavičkou školy; záznamový arch hodnocení
Povolené pomůcky	Psací potřeby, Pravidla českého pravopisu
Formát zkoušky	Vytvoření textu dle zadání
Zadání	Výběr 1 ze 6 zadání
Hodnocení	Podle dále upřesněných kritérií
Hranice úspěšnosti	12 bodů z celkového počtu 30

Cíl písemné práce

Cílem písemné práce z českého jazyka a literatury je, aby žák prokázal, že umí vytvořit text podle zadaných kritérií, dovede funkčně použít jazykové prostředky tak, aby odpovídaly stanovené komunikační situaci, a vytvoří myšlenkově ucelený, strukturovaný a koherentní text.

Rozsah písemné práce a časový limit na vypracování

Písemnou práci z českého jazyka a literatury se rozumí vytvoření souvislého textu odpovídajícího slohové práci, jehož minimální rozsah je 250 slov (horní hranice není omezena). Koncept/osnova se nehodnotí a nezapočítává do celkového rozsahu písemné práce. Pro hodnocení je ještě přijatelný text, který obsahuje alespoň 200 slov, pokud je text funkční jako celek. Žák může do své písemné práce funkčně začlenit výchozí text (pokud je součástí zadání). Pouhé opsání výchozího textu se však nezapočítává do celkového rozsahu písemné práce, nejedná se totiž o autorský text žáka.

Text prokazatelně převzatý z dostupného zdroje (plagiát) se nezapočítává do celkového rozsahu písemné práce, a není tedy předmětem hodnocení.

Jako jedno slovo se počítají:

- předložky jednoslovné (s = 1 slovo; za účelem = 2 slova);
- spojky;
- zájmena;
- citoslovce (ach ouvej = 2 slova);
- zkratky a zkratková slova (JAMU = 1 slovo; Čedok = 1 slovo);
- víceslovná vlastní jména a názvy (Petr Novák = 1 slovo; Žďár nad Sázavou = 1 slovo);
- číslovky (5 lidí = 2 slova; pět lidí = 2 slova; 720 korun = 2 slova; sedm set dvacet korun = 2 slova);
- rozepsané datum (10. října 2013 = 1 slovo; V Praze 25. května 2013 = 3 slova);
- adresy, resp. jejich části (pepa@seznam.cz = 1 slovo, Máchova 20 = 1 slovo, 170 00 Praha 7 – Holešovice = 1 slovo);
- složená přídavná jména (česko-anglický slovník = 2 slova).

Zadání písemné práce

Pro písemnou práci ředitel školy stanoví 6 zadání, která se žákům zpřístupní bezprostředně před zahájením zkoušky. Po zahájení zkoušky si žák 1 zadání zvolí. Zadání písemné práce obsahuje název zadání, způsob zpracování zadání a popřípadě výchozí text k zadání.

Žák zaznamenává text písemné práce do hlavičkového tiskopisu školy. Při konání písemné práce má žák možnost použít Pravidla českého pravopisu. Čistý čas na vypracování činí 120 minut.

Zadání písemné práce jsou stejná pro všechny žáky daného oboru vzdělání příslušné školy. Písemnou práci konají žáci daného oboru vzdělání ve stejný den a čas; v případě stejného zadání písemné práce pro více oborů vzdělání téže školy konají ve stejný den a čas písemnou práci žáci těchto oborů.

Hodnocení písemné práce

Označení oblasti hodnocení	Posuzovaná oblast hodnocení	Bodová škála
1A	obsah písemné práce a zpracování tématu ☐ hodnotí se, nakolik je téma splněno a jak je zpracováno	0 – 5 bodů
1B	slohový útvar a komunikační situace ☐ hodnotí se, zda a jak se žák orientuje v komunikační situaci, resp. funkčním stylu a útvaru	0 – 5 bodů
2A	pravopis, tvarosloví a slovtvorba ☐ hodnotí se počet chyb a jejich charakter	0 – 5 bodů
2B	výběr lexika ☐ hodnotí se šíře a pestrost použité slovní zásoby, adekvátnost jazykových prostředků vzhledem k označované skutečnosti a komunikační situaci a vliv volby lexikálních prostředků na porozumění textu	0 – 5 bodů
3A	větná syntax, textová koheze ☐ hodnotí se celková výstavba vět, výskyt nemotivovaných odchylek od pravidelné větné stavby a vliv syntaktických nedostatků na čtenářský komfort adresáta	0 – 5 bodů
3B	nadvětná syntax, koherence textu ☐ hodnotí se kompozice textu, členění textu, způsob argumentace a vliv organizace textu na čtenářský komfort adresáta	0 – 5 bodů
Maximální počet bodů za písemnou práci:		30 bodů

Zkoušku konanou formou písemné práce vykoná žák úspěšně, pokud dosáhne nejméně 40 procentních bodů, tzn., pokud žák získá 12 a více bodů za celou písemnou práci. Jako nevyhovující se hodnotí práce, která nespĺnila rozsah, neodpovídá zadanému tématu nebo slohovému útvaru (kritérium 1). V takovém případě se práce dále nehodnotí a výsledné bodové hodnocení je 0 bodů. Hodnocení písemné práce tvoří 40 % celkového hodnocení profilové maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury.

HODNOCENÍ PP ŽÁKŮ S PUP MZ

Obecné informace

Hodnocení písemných prací žáků s PUP MZ vychází z kritérií hodnocení, která jsou stanovena pro žáky intaktní. Chyby či nedostatky, které jsou pro písemný projev žáka s PUP MZ typické, jsou označeny jako symptomy a jsou konkrétně specifikovány v doporučení z PPP.

Práce s doporučením

Pokud v doporučení nejsou uvedeny konkrétní symptomy (např. žák má pouze navýšen čas

na vypracování PP, má nárok na kompenzační pomůcky nebo může text PP zapisovat na PC), hodnocení PP se v žádném kritériu nenavýšuje. Pokud by se tedy v textu objevily nedostatky charakteristické např. pro žáky se specifickými poruchami učení (záměna hlásek zvukově i vizuálně podobných aj.), budou v tomto případě tyto chyby posuzovány jako chyby žáků intaktních.

Pokud je v doporučení zaškrtnuta položka „tolerance diagnostikovaných symptomů v písemném projevu“ a následuje výčet symptomů, které se týkají PP ČJL, musí být tyto symptomy při hodnocení zohledněny, a to navýšením hodnocení příslušného kritéria o 1 bod (specifikováno dále v textu).

Vnitřní podmínka hodnocení se týká všech žáků s PUP MZ, všichni tito žáci musí splnit požadavky na 1A i 1B minimálně na 1 bod, a to bez ohledu na doporučení. Hodnocení lze tedy navýšit pouze v kritériích 2A, 2B, 3A, 3B.

Pokud jsou v doporučení uvedeny pouze další specifické chyby (např. vynechávání písmen, slabik či občasná záměna pořadí písmen, slabik), hodnocení PP se v žádném kritériu nenavýšuje.

Symptomy zohledněné při hodnocení PP navýšením hodnocení v daném kritériu

- Hodnocení kritéria 2A se navýšuje o 1 bod, pokud je v doporučení uveden alespoň jeden z následujících symptomů:
 - problémy s aplikací gramatických pravidel do písemné podoby,
 - problémy s pravidly českého pravopisu,
 - chyby v interpunkci.
- Hodnocení kritéria 2B se navýšuje o 1 bod, pokud je v doporučení uveden alespoň jeden z následujících symptomů:
 - menší slovní zásoba; opakování slov,
 - menší slovní zásoba; opakování slov (obtížné hledání synonym),
 - problémy ve znalosti ustálených obrátů, rčení a frází, přenesených významů,
 - nepřesnosti v užívání slov z hlediska jejich významu,
 - nepřesné chápání a používání některých slov z hlediska jejich významu,
 - obtíže se zacházením s jazykovými figurami (metafora, metonymie, hyperbola),
 - obtíže se zacházením s jazykovými figurami (metafora, metonymie, hyperbola, ironie),
 - problémy v použití abstraktních pojmů,
 - potíže s chápáním různých vrstev slov ve slovní zásobě (např. slov cizích, expresivních, nespisovných).
- Hodnocení kritéria 3A se navýšuje o 1 bod, pokud je v doporučení uveden alespoň jeden z následujících symptomů:
 - nedostatky ve slovosledu v českém jazyce,
 - problémy ve výstavbě složitějších větných celků.
- Hodnocení kritéria 3B se navýšuje o 1 bod, pokud je v doporučení uveden následující symptom:
 - obtíže s kompoziční výstavbou textu.

Pod výčtem symptomů v rámci jednotlivých rovin (morfologické, lexikální atd.) může být uveden řádek „jiné“, v němž ŠPZ specifikuje další symptom. Pokud jde o symptom, který není popsán v této metodice, a to ani v rámci následujícího výčtu dalších specifických chyb, hodnotitel povinně zakládá diskusi, v níž na příslušný symptom upozorní.

Další specifické chyby tolerované při hodnocení PP bez navýšení hodnocení

Následující specifické chyby v písemné práci tolerujeme, tzn. že nejsou důvodem k penalizaci. Zároveň však nejsou důvodem k navýšení hodnocení v rámci příslušného kritéria.

V případě symptomů, které jsou uvedeny níže v příkladech, postupujeme následovně:

- pokud se v PP symptom projeví pouze ojedinele (maximálně dvakrát v celé práci), chyby zcela tolerujeme, tzn. nezapočítáváme do hodnocení kritéria 2A (např. tuška, semnou);
- pokud se symptom projeví více než dvakrát v celé práci (např. tuška, semnou, led letadlem), konzultujeme hodnocení 2A v PK;

Příklady:

- asimilace hlásek (krezba, steska, blízky)
 - vynechávání písmen, slabik,
 - občasné vynechání písmen, slabik,
 - občasná záměna pořadí písmen, slabik,
 - zbytečné přidávání písmen a slabik v rámci slov nebo přidávání slov v rámci vět,
 - občasné nadbytečné přidání písmene v rámci slova,
 - vynechávání nebo nepřesné přiřazování diakritických znamének (háčky, čárky, tečky apod.),
 - občasné nepřesné přiřazování diakritických znamének (háčky, čárky, tečky apod.),
 - záměny hlásek zvukově i vizuálně podobných (krátké × dlouhé vokály (a × á); znělé × neznělé (p × b); ostré a tupé sykavky (s × š); slabiky bě, pě, vě, mě, měkké × tvrdé slabiky (např. ti × di; ni × ny) apod.),
 - záměny písmen tvarově podobných (a × o, l × k × h; m × n apod.),
 - záměny písmen tvarově podobných (o × c × e; l × k × h; m × n apod.) či tvarově stejných, pouze s jinou směrovou orientací (q × p × d × b),
 - inverze písmen, slabik a slov (on × no, lokomotiva × kolomotiva),
- obtíže v určování hranic slov v písmu, která spolu tvoří zvukovou jednotku (psaní slov s předložkami, se členy apod. dohromady: dokina), nebo která zvukovou jednotku netvoří (např. jakto)
 - občasné nedodržení hranic slov v písmu,
 - problémy se skloňováním a časováním,
 - problémy s používáním nebo vynecháváním zvratných sloves,
 - problémy s používáním zájmen,
 - problémy s určováním slovních druhů (např. záměna sloves a zájmen),
 - problémy s valencí,
 - obtíže se správným použitím spojek,
 - snížená kvalita písma způsobující sníženou čitelnost textu (nedodržování správných tvarů a velikosti písma, správného sklonu písma, neudržení písma na řádku),
 - snížená čitelnost písma (nedodržování správných tvarů a velikosti písma, správného sklonu písma, neudržení písma na řádku),
 - obtíže s celkovou úpravou písemné práce na základě obtíží s pravolevou orientací a prostorovým vnímáním,
 - obtíže s celkovou grafickou úpravou písemné práce.

Kritéria hodnocení písemné maturitní zkoušky z ČJL

Bodová škála	Převod na známku
11 bodů a méně	5 - nedostatečný
12 - 16 bodů	4 - dostatečný
17 - 21 bodů	3 - dobrý
22 - 25 bodů	2 - chvalitebný
26 - 30 bodů	1 - výborný
<i>Hranice úspěšnosti - 12 bodů (40%)</i>	

ÚSTNÍ ZKOUŠKA Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

Specifikace zkoušky – základní přehled	
Čas	20 minut příprava, 15 minut zkouška
Zkušební dokumentace	Tiskopis s hlavičkou školy; záznamový arch hodnocení
Povolené pomůcky	Psací potřeby, pracovní list
Formát zkoušky	2 části – rozbor uměleckého textu a rozbor neuměleckého textu dle určených kritérií
Zadání	Losování 1 z 20 pracovních listů k žákovskému seznamu literárních děl
Termín odevzdání žákovského seznamu literárních děl	31. březen pro jarní zkušební období 30. červen pro podzimní zkušební období
Hodnocení	Podle dále upřesněných kritérií
Hranice úspěšnosti	12 bodů z celkového počtu 28

Cíl ústní zkoušky

Cílem ústní zkoušky z českého jazyka a literatury je, aby žák prokázal praktické komunikační dovednosti, dále aby přiměřeně analyzoval a interpretoval umělecký i neumělecký text, a to s využitím vědomostí a dovedností získaných v průběhu vzdělávání.

- Pro ústní zkoušku z českého jazyka a literatury určí ředitel školy v souladu s rámcovým a školním vzdělávacím programem daného oboru vzdělání maturitní seznam nejméně 60 literárních děl.
- Z maturitního seznamu literárních děl a v souladu s kritérii podle odstavce 1 žák připraví vlastní seznam literárních děl v počtu stanoveném ředitelem školy; nejnižší počet literárních děl v žákovském seznamu je 20. Žák odevzdá seznam řediteli školy nebo jím pověřené osobě do 31. března roku, v němž se maturitní zkouška koná, pro jarní zkušební období a do 30. června roku, v němž se maturitní zkouška koná, pro podzimní zkušební období.
- Ústní zkouška se uskutečňuje formou řízeného rozhovoru s využitím pracovního listu obsahujícího úryvek nebo úryvky z konkrétního literárního díla. Ředitel školy zajistí pracovní listy pro žáky k dílům z jejich vlastních seznamů literárních děl. Součástí pracovního listu je i zadání ověřující znalosti a dovednosti žáka vztahující se k učivu o jazyce a slohu.
- Bezprostředně před zahájením přípravy k ústní zkoušce si žák vylosuje číslo pracovního listu. Příprava k ústní zkoušce trvá 20 minut. Ústní zkouška trvá nejdéle 15 minut. V jednom dni nelze losovat dvakrát pracovní list ke stejnému literárnímu dílu. Neodevzdá-li žák do určeného data vlastní seznam literárních děl, losuje si u zkoušky z pracovních listů ke všem dílům maturitního seznamu literárních děl pro daný obor vzdělání.

Kritéria výběru ze Školního seznamu četby

Žák vybírá 20 literárních děl	Světová a česká literatura do konce 18. století	min. 2 literární díla
	Světová a česká literatura 19. století	min. 3 literární díla
	Česká literatura 20. a 21. století	min. 4 literární díla
	Světová literatura 20. a 21. století	min. 5 literárních děl

Minimálně dvěma literárními díly musí být v seznamu žáků zastoupena próza, poezie, drama. Seznam žáka musí obsahovat maximálně 2 díla od jednoho autora. Seznam literárních děl, z něhož žák vybírá, sestavuje škola. Minimální celkový počet nabízených literárních děl je 60, horní hranice není stanovena.

Pracovní list

Pracovní list obsahuje výňatek z uměleckého textu (tj. z vylosovaného literárního díla) a výňatek z neuměleckého textu. Dále má žák k dispozici strukturu zkoušky. Struktura zkoušky se skládá z

analýzy uměleckého textu, charakteristiky literárněhistorického kontextu a analýzy neuměleckého textu.

Kritérium	Ověřované vědomosti a dovednosti	Bodová škála
ANALÝZA UMĚLECKÉHO TEXTU	I. část <ul style="list-style-type: none"> • zasazení výňatku do kontextu díla • téma a motiv • časoprostor • kompoziční výstavba • literární druh a žánr 	0 – 4 body
	II. část <ul style="list-style-type: none"> • vypravěč / lyrický subjekt • postava • vyprávěcí způsoby • typy promluv • veršová výstavba 	0 – 4 body
	III. část <ul style="list-style-type: none"> • jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku • tropy a figury a jejich funkce ve výňatku 	0 – 4 body
LITERÁRNĚHISTORICKÝ KONTEXT	<ul style="list-style-type: none"> • kontext autorovy tvorby • literární / obecně kulturní kontext 	0 – 4 body
ANALÝZA NEUMĚLECKÉHO TEXTU	I. část <ul style="list-style-type: none"> • souvislost mezi výňatky • hlavní myšlenka textu • podstatné a nepodstatné informace • různé možné způsoby čtení a interpretace textu • domněnky a fakta • komunikační situace (např. účel, adresát) 	0 – 4 body
	II. část <ul style="list-style-type: none"> • funkční styl • slohový postup • slohový útvar • kompoziční výstavba výňatku • jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku 	0 – 4 body
VÝPOVĚĎ V SOULADU S JAZYKOVÝMI NORMAMI A SE ZÁSADAMI JAZYKOVÉ KULTURY		0 – 4 body
Maximální počet bodů za ústní zkoušku:		28 bodů

Zkoušku konanou formou ústní zkoušky vykoná žák úspěšně, pokud dosáhne nejméně 43 procentních bodů, tzn., pokud žák získá 12 a více bodů za celou ústní zkoušku. Hodnocení ústní zkoušky tvoří 60 % celkového hodnocení zkušebního předmětu český jazyk a literatura.

Kritéria hodnocení ústní maturitní zkoušky z ČJL

Bodová škála	Převod na známku
11 bodů a méně	5 - nedostatečný
12 - 16 bodů	4 - dostatečný
17 - 20 bodů	3 - dobrý
21 - 24 bodů	2 - chvalitebný
25 - 28 bodů	1 - výborný
<i>Hranice úspěšnosti - 12 bodů (43%)</i>	

Dne: 30. 8. 2024

Stanovila:

.....

Mgr. Markéta Linhartová, ředitelka